

Міністерство
освіти і науки
України

Про стан імплементації Закону України «Про вищу освіту»

Новий перелік галузей знань і спеціальностей

- **постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;**
- **наказ МОН від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;**
- **наказ МОН від 12.04.2016 № 419 Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 06 листопада 2015 року № 1151» (внесення змін до таблиці відповідностей переліку галузей знань і спеціальностей).**

Новий Порядок присвоєння вчених звань

- **постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656 «Деякі питання реалізації статті 54 Закону України «Про вищу освіту» з питань присвоєння вчених звань професора, доцента, старшого дослідника;**
- **наказ МОН від 14 січня 2016 року № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам».**

Міністерством за підтримки Офісу Програми імені Фулбрайта в Україні було проведено тренінги «Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях» (Київ, Харків, Львів, Одеса).

Також близько 2 000 осіб переглянуло тренінг онлайн.

Порядок підготовки докторів філософії та докторів наук

- **постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах);**
- **наказ МОН від 14 липня 2015 року № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів».**

Нові стандарти вищої освіти

Наказами МОН:

- утворено Науково-методичну раду Міністерства освіти і науки України та затверджено відповідне положення;
- затверджено Порядок конкурсного відбору членів НМР та НМК;
- успішно проведено незалежний конкурс по відбору кандидатів до сектору вищої освіти НМР та НМК;
- затверджено Методичні рекомендації щодо розробки стандартів вищої освіти.

Також було розіслано ряд роз'яснювальних листів та проведено тренінги щодо розроблення стандартів вищої освіти.

Станом на 30 червня 2016 р. вже розроблено частину стандартів вищої освіти та підготовлено їх до громадського обговорення та зовнішньої експертизи.

Академічна автономія ВНЗ

1. Прийнято Наказ МОН від 26.01.2015 № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік»;
2. Наказами МОН від 04.03.2015 № 235, від 09.11.2015 №1152, від 28.12.2015 № 1363, від 28.12.2015 № 1364 було:
 - відмінено запровадження у ВНЗ навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» та «Вища освіта і Болонський процес»;
 - відмінено Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України»;
 - скасовано Положення про організацію екстернату у вищих навчальних закладах України;
 - визнано таким, що втратив чинність наказ МОН від 31.07.1998 року № 285 «Про порядок розробки складових нормативного та навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою».

Свобода в організації освітнього процесу

На момент прийняття Закону одночасно діяло декілька документів, які регулювали організацію освітнього процесу у ВНЗ, але суперечили принципам автономії, що призводило до колізій при їх застосуванні, а саме:

- Наказ МОН № 774 від 30.12.2005 р. «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу»;
- Наказ МОН № 161 від 2.06.1993 р. «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах»;
- Наказ МОН № 48 від 23.01.2004 р. «Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців»;
- Наказ МОН № 943 від 16.10.2009 р. «Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових елементів».

Враховуючи наведене, МОН скасував наказ № 774 від 30.12.2005 року, який зобов'язував усі університети впровадити кредитно-модульну систему організації навчального процесу з окремих напрямів (спеціальностей) та інші документи, із цим пов'язані.

Свобода у запровадженні дисциплін

Міністерством скасовано накази, які встановлювали обов'язковість вивчення окремих дисциплін незалежно від спеціальності.

Було змінено з обов'язкових на рекомендовані освітньо-професійні програми стандартів, які встановлювали перелік обов'язкових дисциплін для окремих напрямів підготовки.

Академічна мобільність

- Постанова КМУ від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;
- Наказ від 18.11.2015 № 1184 «Щодо внесення змін до Технічних вимог до апаратного та програмного забезпечення Єдиної державної електронної бази з питань освіти» (забезпечення в ЄДЕБО обліку навчання здобувачів вищої освіти за програмою академічної мобільності).

Міністерством було проведено 2 розширених заходи з питань інтернаціоналізації вищої освіти для проректорів та керівників міжнародних відділів. Обговорювались питання академічної мобільності, навчання іноземних студентів, визнання документів про освіту, а також про широкі можливості участі у програмах ЄС Еразмус+ та горизонт 2020.

1 липня Міністерством освіти і науки України спільно з національним центром академічної мобільності – ENIC UKRAINE буде проведена нарада з керівниками ВНЗ з питань визнання іноземних документів про освіту у Київському Національному університеті імені Тараса Шевченка.

Запровадження дисциплін за вибором студентів

З метою належної імплементації положень Закону у частині запровадження вивчення дисциплін за вибором студентів у травні 2016 року було проведено всеукраїнську нараду з представниками усіх ВНЗ, на якій було презентовано різні моделі запровадження варіативної складової.

Матеріали наради було розіслано всім вищим навчальним закладам, а також розміщено відеозапис наради, який вже переглянуло понад 1700 осіб.

Утворено окремий розділ на сайті МОН «Запровадження дисциплін за вибором студентів», де розміщено всі корисні та рекомендаційні матеріали.

Скасовано обов'язковість відпрацювання студентами

До Міністерства надходили численні звернення представників ВНЗ, випускників цих закладів, їх батьків та органів студентського самоврядування щодо обов'язковості трирічного відпрацювання або відшкодування в установленому порядку до державного бюджету вартості навчання.

З метою врегулювання даної ситуації:

- прийнято постанову КМУ № 216 від 15 квітня 2015 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 1996 р. № 992», якою відміняється норма щодо обов'язковості відпрацювання та відшкодування;**
- надіслало лист за № 1/9-309 від 26.06.2015 р, у якому надано ґрунтовні роз'яснення.**

Прийняття зазначеної постанови забезпечує реалізацію основних положень закону та конституційне право випускників на вільний вибір місця подальшої роботи

Кадрова автономія ВНЗ

- **Постанова КМУ від 5 грудня 2014 р. № 726 Деякі питання реалізації статті 42 Закону України «Про вищу освіту» (затверджено Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи та порядку обрання керівника вищого навчального закладу, а також типову форму контракту з керівником державного вищого навчального закладу);**
- **Постанова КМУ від 23.12.2015 № 1109 «Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників та порядку їх присвоєння»;**
- **Наказ МОН від 05.10.2015 № 1005 «Про затвердження Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)»;**
- **Наказ МОН від 07.10.2015 № 1015 «Про визнання таким, що втратив чинність наказ Міністерства освіти і науки України від 24.12.02 №744»;**
- **Наказ МОН від 17.06.2016 № 688 «Про затвердження форм виборчого бюлетеня та протоколу виборчої комісії з виборів керівника вищого навчального закладу».**

Організаційна автономія ВНЗ

- **Постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. № 927 «Про затвердження Порядку переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, до інших вищих навчальних закладів для завершення навчання за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету»;**
- **Наказ МОН від 02.07.2015 № 705 «Про затвердження форм документів з підготовки фахівців у вищих навчальних закладах»;**
- **Наказ МОН від 28.10.2015 № 1119 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2013 року №12» (скасування примірного положення про приймальну комісію).**

Документи про вищу освіту (наукові ступені)

- **постанова КМУ від 31 березня 2015 р. № 193 «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка»;**
- **наказ МОН від 12 травня 2015 року № 525 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки» (зі змінами, внесеними наказом МОН від 22.06.2016 № 701);**
- **постанова КМУ від 19 серпня 2015 р. № 652 «Про державне визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами»;**
- **наказ МОН від 8 квітня 2016 року № 381 «Деякі питання державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання» (затверджено Положення про Комісію з державного визнання документів про вищу духовну освіту та Положення про Комісію з державного визнання документів про наукові ступені та вчені звання);**
- **наказ від 05.05.2015 № 504 «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту».**

Розширення можливостей для здобуття вищої освіти в Україні іноземцями та особами без громадянства

Наказ від 11.12.2015 № 1272 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541», яким затверджено Порядок видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання (стажування) в Україні та їх реєстрації та Порядок організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства.

Порядки розроблені з метою реалізації ВНЗ правових, організаційних, фінансових засад функціонування системи вищої освіти на принципах автономії з питань навчання іноземців та осіб без громадянства та врегулювання питань, пов'язаних з оформленням довгострокової візи для в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства з метою здобуття вищої освіти в Україні.

Відкритість та прозорість діяльності ВНЗ

- **прийнято наказ МОН від 19.02.2015 року № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів»;**
- **прийнято наказ МОН від 14 липня 2015 року № 758 «Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів»;**
- **розіслано ряд роз'яснювальних листів;**
- **зібрано та розміщено на сайті МОН інформацію щодо оприлюднення ВНЗ власних нормативних документів (статуту, кошторису, штатного розпису, положення про організацію освітнього процесу, положення про вчену раду та її рішення, положення про приймальну комісію тощо).**

НАЗЯВО

- **постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244 «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»;**
- **наказ МОН від 21.06.2016 № 700 «Деякі питання діяльності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти».**

ЄДЕБО

- **Постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 229 «Про внесення змін до Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти»;**
- **Наказ МОН від 06.03.2015 р. № 249 «Про затвердження Порядку надання доступу фізичним та юридичним особам до Реєстру документів про вищу освіту та Порядку замовлення на створення інформації, що відтворюється в документах про вищу освіту, та облік»;**
- **Наказ МОН від 22.07.2015 №787 «Щодо своєчасного внесення до ЄДЕБО інформації»;**
- **Наказ МОН від 18.11.2015 №1184 «Щодо внесення змін до Технічних вимог до апаратного та програмного забезпечення Єдиної державної електронної бази з питань освіти»;**
- **Наказ МОН від 17.06.2016 № 693 «Про затвердження Положення про Реєстр вищих навчальних закладів Єдиної державної електронної бази з питань освіти».**

Зовнішнє незалежне оцінювання

- **Постанова КМУ від 9.12.2015 р. № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів»;**
- **Постановою КМУ від 8.07.2015 р. № 533 затверджено нове положення про УЦОЯО та Порядок проведення ЗНО та моніторингу якості освіти;**
- **Наказ МОН від 01.10.2014 № 1121 «Про програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти»;**
- **Наказом МОН від 15.01.2016 № 20 затверджено нову редакцію Положення про громадське спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів;**
- **Наказ МОН від 29.12.2014 № 1529 «Про затвердження зразка Сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання, зразка Інформаційної картки до нього та їх технічного опису»;**
- **Постановою КМУ від 15.04.2015 № 222 затверджено Порядок залучення педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання;**
- **Наказ МОН від 03.02.2015 № 85 «Про Порядок використання приміщень навчальних закладів для проведення зовнішнього незалежного оцінювання».**

Умови прийому

- **Постанова КМУ від 11.05.2016 № 333 «Про визнання такими, що втратили чинність деяких постанов КМУ» (відміна цільового направлення);**
- **Наказ МОН від 15.10.2015 № 1085 «Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2016 році» (зі змінами відповідно до наказу МОН від 16.06.2016 № 622).**

Міністерством у листопаді 2015 року та у червні 2016 року було проведено ряд регіональних нарад з представниками ВНЗ щодо організації прийому на навчання у 2016 році.

Вступні випробування на магістратуру з права з використанням технологій ЗНО

- **Розпорядження КМУ від 27.01.2016 № 121-р «Про проведення у 2016 році як експерименту вступних випробувань під час вступу на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання»;**
- **Наказом МОН № 500 від 12.05.2016 року затверджено Положенням про проведення вступних випробувань в порядку експерименту;**
- **Наказом МОН від 08.04.2016 року № 409 затверджено Програму вступних випробувань в порядку експерименту та перелік долучених ВНЗ;**
- **Наказ МОН № 408 від 08.04.2016 року «Про утворення робочої групи з питань проведення у 2016 році вступних випробувань в порядку експерименту».**

Переміщені ВНЗ

- **Постанова КМУ від 13 жовтня 2015 р. № 935 «Деякі питання державних вищих навчальних закладів, переміщених з району проведення антитерористичної операції» (зміни до постанови КМУ № 65);**
- **Наказ МОН від 26.01.2016 № 50 «Про утворення Ради ректорів вищих навчальних закладів, які тимчасово переміщені із зони проведення антитерористичної операції»;**
- **Наказ МОН від 24.05.2016 № 560 «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України»;**
- **Наказ МОН від 14.06.2016 № 667 «Про затвердження Переліку уповноважених вищих навчальних закладів» (визначено перелік ВНЗ, які можуть приймати на навчання абітурієнтів, які проживають на тимчасово окупованій території).**

Фінансова автономія ВНЗ

- **Постанова КМУ від 2 вересня 2015 р. № 719 «Питання власних надходжень державних і комунальних вищих навчальних закладів, наукових установ та закладів культури»;**
- **Наказ МОН України від 13.10.2015 р. № 1082 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу МОН від 11 січня 2014 року № 26» (скасування типових штатних нормативів);**
- **Постанова КМУ від 19 серпня 2015 р. № 634 «Про затвердження Типового договору про надання освітніх послуг між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою»;**
- **Постанова КМУ від 20 травня 2015 р. № 305 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 796» («Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності»);**
- **Постанова КМУ від 26 серпня 2015 р. № 657 «Про затвердження Порядку розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на вкладних (деPOSITНИХ) рахунках в установах банків державного сектору економіки тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг».**

Нова модель фінансування університетів

Міністерством розроблено:

проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо фінансування вищої освіти (щодо економічних відносин у сфері вищої освіти)».

Ключові напрями фінансування:

базове (блочне)
соціальний фонд
фонд розвитку
фонд державної цільової підтримки

Обговорення з громадськістю:

- розіслано листи керівникам ВНЗ
- пройдено громадське обговорення на сайті МОН
- проведено ряд нарад, круглих столів з експертами, дебатів, науково-практичних конференцій;
- схвалено Колегією МОН;
- утворено спеціальний розділ на сайті МОН «Нова модель фінансування університетів»

Ліцензування

- постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;
- Постанова КМУ від 23 грудня 2015 р. № 1117 «Про затвердження форми сертифіката про акредитацію освітньої програми, порядку оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку таких сертифікатів»;
- Наказ МОН від 08.04.2016 № 389 «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні»;
- Наказ МОН від 25.02.2016 №163 «Про внесення до ЄДЕБО відомостей про рішення МОН щодо ліцензування освітньої діяльності».

4 квітня 2016 року у Міністерстві освіти і науки України відбувся семінар-тренінг «Запровадження освітньо-наукових програм в аспірантурі та ліцензування». Захід був організований Міністерством освіти і науки України та Національним Еразмус+ офісом в Україні.

Академічна доброчесність

У партнерстві з Американськими Радами з міжнародної освіти, за підтримки Посольства США реалізується Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (на базі 13 університетів-учасників).

Створюється Національний репозитарій академічних текстів (спільно з «Майкрософт – Україна» та «Смарт Бізнес»).

Розроблено проект розпорядження КМУ «Про утворення Національного депозитарію академічних текстів», який погоджено міністерствами та перебуває на правовій експертизі в Міністерстві юстиції України.

Студентське самоврядування

З метою належної імплементації статті 40 Закону Міністерством:

- **розроблено ряд роз'яснювальних листів щодо різних сфер діяльності ОСС (деякі питання діяльності, організація виборів, фінансування, погодження рішення органами студентського самоврядування, проживання в гуртожитках та ін.);**
- **видано наказ МОН від 16.09.2015 №938 «Про визнання таким, що втратив чинність наказу Міністерства освіти і науки України від 15.11.2007 року «Про затвердження Положення про студентське самоврядування»;**
- **проведено 2 всеукраїнські наради з представниками ОСС з усієї України;**
- **проведено ряд тренінгів для ОСС Харківської, Одеської, Черкаської, Кіровоградської, Одеської, Львівської, Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Хмельницької та Чернівецької областей;**
- **утворено розділ на сайті МОН з усіма корисними і роз'яснювальними матеріалами для студентів;**
- **зібрано та проаналізовано інформацію від усіх ВНЗ щодо діяльності органів студентського самоврядування, надіслано уточнюючі листи з рекомендаціями щодо приведення у відповідність діяльності ОСС до вимог Закону України «Про вищу освіту».**

Міністерством також розроблено:

- **Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи вищої освіти»;**
- **Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року.**

Дякую за увагу!